

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра криміналістики та судової медицини

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІННОВАЦІЇ В КРИМІНАЛІСТИЦІ

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – третій
Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Галузь знань – право (08)
Спеціальність – право (081)
Освітня програма – право
Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Київ – 2022 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Інновації в криміналістиці» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до освітньо-наукової програми підготовки фахівців за спеціальністю (081) «Право» ступеня вищої освіти доктора філософії, за денною та заочною формою навчання.

Розробники:

Розробники:

Юлія Черноус – професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Вадим Пясковський – професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Леся Патик – доцент кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

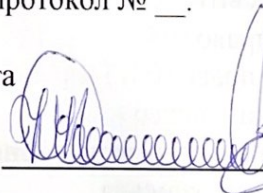
Рецензенти:

Олена Таран – провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності Навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

Костянтин Чаплинський – завідувач кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Робочу програму схвалено кафедрою криміналістики та судової медицини
Протокол від __ грудня 2022 року, протокол № __.

Завідувач кафедри криміналістики та
судової медицини НАВС

Наталія КОНОНЕНКО

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 21 грудня 2022 року, протокол № 4.

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інноваційні напрацювання в криміналістиці, що впроваджуються на сучасному етапі у практичну діяльність правоохоронних органів та судово-експертних установ.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інновації в криміналістиці» є формування системи знань щодо сучасних розробок криміналістики та її новітніх досягнень, найбільш перспективних напрямів розвитку криміналістичної техніки та судової експертизи, прогресивних методів, прийомів та засобів роботи з речовими доказами, комп'ютерних програм, інформаційних комплексів та інших інноваційних розробок, що використовуються на сучасному етапі правоохоронними органами та судово-експертними установами, а також вироблення вміння застосовувати здобуті знання для їх реалізації у практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інновації в криміналістиці» є:

- ознайомлення з інноваційними напрацюваннями в криміналістиці, що впроваджуються на сучасному етапі у практичну діяльність правоохоронних органів та судово-експертних установ;
- розширення кола знань про засоби і методи розслідування та попередження кримінальних правопорушень;
- ознайомлення з досягненнями світової та вітчизняної криміналістичної науки;
- набуття навичок практичної діяльності в розслідуванні кримінальних правопорушень, забезпеченні прав і свобод громадян, гарантованих Конституцією України;
- формування у здобувачів стійкої особистої громадянської позиції, розвиток навичок аналітичного мислення, виховання критичного та неупередженого ставлення до громадян, які потрапили в сферу кримінальних процесуальних відносин, незалежно від їх процесуального статусу.

Перереквізити: «Актуальні проблеми філософії», «Організація та методологія наукових досліджень», «Доктрина кримінального процесуального права України», «Інформаційні технології у науково-правових дослідженнях».

Постреквізити: «Реалізація практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні», «Судово-експертне забезпечення правосуддя в Україні».

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми певного ступеня вищої освіти:

інтегральна компетентність:

- здатність генерувати нові ідеї та пропозиції, розв'язувати комплексні проблеми, приймати організаційно-управлінські рішення у сфері професійної

та/або дослідницько-інноваційної юридичної діяльності, застосовувати методологічний інструментарій наукової та педагогічної діяльності, а також здійснювати власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну для переосмислення наявних і формування нових цілісних правових знань і практичне значення для вдосконалення національної правової системи в умовах європейського та євроатлантичного курсу України;

загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність адаптуватися до змін у психологічному опосередкуванні соціальних процесів, спроможність до саморегуляції, самоконтролю, стійкості та емпатії..

ЗК 9. Здатність використовувати сучасні цифрові технології для розвитку творчості, соціальної інтеграції, співпраці з іншими людьми.

ЗК 11. Здатність проводити наукові дослідження та усвідомлювати соціальну відповідальність за вплив їхніх результатів на прогресивний поступ суспільства, а також урахувати під час підготовки особистої кваліфікаційної наукової праці вимоги академічної доброчесності.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Здатність до комплексного аналізу та розв'язання актуальних філософсько-методологічних і філософсько-правових проблем та їх осмислення в контексті різних типів праворозуміння й розвитку сучасної юридичної науки.

СК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в освітньому процесі й науково-дослідній діяльності.

СК 6. Здатність кваліфіковано аналізувати особливості реалізації норм приватного права в різних сферах суспільної дійсності, оцінювати вітчизняне цивільне та пов'язані з ним інші галузі законодавства на предмет відповідності принципам і нормам Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Кваліфіковано відображати результати науковопедагогічної діяльності в публікаціях у фахових вітчизняних і закордонних виданнях, у тому числі таких, що входять до міжнародних наукометричних баз;

ПРН 4. Розуміти особливості організації науково-дослідної діяльності з актуальних проблем правової теорії та юридичної практики, психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів.

ПРН 6. Здійснювати ефективне забезпечення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави як на національному рівні, так і у міжнародно-правових відносинах.

ПРН 11. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу чинного кримінального законодавства та пропозиції щодо його вдосконалення, надавати фахові висновки стосовно окремих підходів до правового регулювання кримінально-правових відносин з достатньою обґрунтованістю, пояснювати характер кримінально-правових подій і процесів з розумінням професійного та суспільного контекстів.

ПРН 18. Здійснювати аналіз національних правових систем окремих країн світу, їх типологізацію, а також юридичні наукові дослідження в контексті сучасного плюралізму правових реальностей на основі порівняльно-правового методу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предмет та характер професійної діяльності, природу етичних стандартів та здатність діяти на їх основі;
- порядок та підстави оперативного супроводження кримінального провадження органами досудового розслідування;
- методика вивчення, оцінки та аналізу оперативної обстановки;
- порядок та підстави формування відповідних інформаційно-пошукових систем;
- форми взаємодії оперативних підрозділів з іншими підрозділами Національної поліції, правоохоронними органами, громадськими організаціями, засобами масової інформації під час оперативно-розшукової діяльності;
- нормативно-правові акти та інформаційно-аналітичні документи органів судової влади, прокуратури та територіальних органів Національної поліції України у сфері кримінального провадження;
- міжнародні стандарти прав людини;
- предметну область та розуміння професійної діяльності;

вміти:

- розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- абстрактно, логічно та критично мислити, аналізувати і синтезувати;
- застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях;
- планувати і організовувати свою професійну діяльність;
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією;
- збирати і аналізувати інформацію з національних і міжнародних джерел, здійснювати оцінку її достовірності, використовувати сучасні інформаційні технології і бази даних;
- проводити дослідження, грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії;
- вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки;
- працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом;
- приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами;

- використовувати інформаційно-пошукові та телекомунікаційні системи;
- взаємодіяти із слідчими під час використання оперативно-розшукових матеріалів;
- застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій;
- аналізувати інформацію, виявлену під час розслідування, з метою її використання для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- взаємодіяти з іншими органами та підрозділами Національної поліції України;
- застосовувати набуті знання у професійній діяльності;
- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- планувати та управляти часом;
- використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- приймати обґрунтовані рішення;
- спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня;
- оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- виконувати функції та процедури щодо організації, планування, оперативного управління, координації, звітності, контролю.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	2-й	2-й	2-й	2-й
	Семестр			
	3-й	3-й	3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	8 год.	8 год.	8 год.	8 год.
	Семінарські			
	12 год.	12 год.	12 год.	12 год.
	Практичні			
	10 год.	10 год.	10 год.	10 год.
	Самостійна робота			
	60 год.	60 год.	60 год.	60 год.
	Вид контролю			
залік				

3. Тематичний план

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем.	п.	с.р.		л	сем.	п.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Поняття та зміст інновацій у криміналістиці	14	2	2	-	10	14	2	-	-	12
Тема 2. Інновації загальної теорії криміналістики	16	2	2	2	10	16	-	2	-	14
Тема 3. Інновації криміналістичної техніки	14	-	2	2	10	14	-	-	2	12
Тема 4. Інновації криміналістичної експертизи	16	-	2	2	10	16	-	-	2	12
Тема 5. Інновації криміналістичної тактики	16	2	2	2	10	16	-	-	2	14
Тема 6. Інновації криміналістичної методики	14	2	2	2	10	14	2	-	2	12
Усього годин з дисципліни	90	8	12	10	60	90	4	2	8	76

4. Плани навчальних занять за видами

Тема 1. Поняття та зміст інновацій у криміналістиці

1. Поняття інновацій в криміналістиці.
2. Інформаційні технології у правозастосовній діяльності.
3. Інновації у боротьбі зі злочинністю у сфері комп'ютерних даних і систем.
4. Міжнародні стандарти інноваційної діяльності під час розслідування кримінальних правопорушень.

семінарське заняття – 2 години

1. Поняття інновацій у криміналістиці. Етапи створення інноваційного продукту. Етапи впровадження інновацій у правозастосовну діяльність.
2. Інформаційні технології у правозастосовній діяльності. Напрями використання інформаційних технологій під час досудового розслідування.

3. Поняття та завдання використання автоматизованого робочого місця слідчого, експерта.
4. Інновації у боротьбі з кіберзлочинністю.

Тема 2. Інновації загальної теорії криміналістики

лекційне заняття – 2 години

1. Сучасні уявлення про предмет криміналістики.
2. Функції та завдання криміналістики.
3. Система криміналістики.
4. Поняття та зміст методології криміналістики.
5. Поняття методів криміналістики, їх характеристика.

семінарське заняття – 2 години

1. Предмет криміналістики. Розвиток наукових уявлень про предмет криміналістики. Сучасні тенденції розвитку предмету криміналістики.
2. Функції та завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства.
3. Система криміналістики. Загальна теорія, окремі криміналістичні теорії і вчення.
4. Криміналістика у системі інших наук і її значення в забезпеченні практичної діяльності у боротьбі із злочинністю.

практичне заняття – 2 години

1. Опитування з навчальних питань.
 - Наукові криміналістичні школи України та іноземних держав.
 - Тенденції розвитку предмету криміналістики в іноземних країнах.
2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.
3. Вирішення тестових завдань.

Тема 3. Інновації криміналістичної техніки

семінарське заняття – 2 години

1. Поняття, завдання, система, тенденції розвитку криміналістичної техніки.
2. Правові підстави застосування та класифікація засобів криміналістичної техніки.
3. Інноваційні напрями розвитку галузей криміналістичної техніки (трасології, зброєзнавства, почеркознавства та авторознавства, техніко-криміналістичного дослідження документів, габітології, одорології, фоноскопії та ін.).
4. Особливості документування військових злочинів, фіксації криміналістичної інформації в «польових» умовах.

практичне заняття – 2 години

4. Опитування з навчальних питань.
 - Сучасні засоби криміналістичної техніки, що застосовуються у слідчій та експертній практиці.
 - Перспективи залучення нових засобів криміналістичної техніки для вирішення завдань кримінального провадження.
5. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.
6. Вирішення тестових завдань.

Тема 4. Інновації криміналістичної експертизи

семінарське заняття – 2 години

1. Застосування спеціальних знань під час кримінального провадження. Співвідношення компетенції слідчого, спеціаліста і експерта.
2. Поняття, завдання, види криміналістичних експертиз. Основні напрями криміналістичних досліджень. Методи досліджень, їх класифікація.
3. Поняття, правові засади та види судових експертиз. Проблеми формування нових видів судово-експертних досліджень.
4. Співвідношення криміналістичних та судових експертиз. Система судово-експертних установ України.

практичне заняття – 2 години

1. Опитування з навчальних питань.
 - Міжнародні стандарти судово-експертної діяльності.
 - Проблеми розробки нових методик судових експертиз.
2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.
3. Вирішення тестових завдань.

Тема 5. Інновації криміналістичної тактики

лекційне заняття – 2 години

1. Проблеми розвитку криміналістичної тактики
2. Предмет, завдання, джерела та засоби криміналістичної тактики.
3. Тактика слідчих (розшукових) дій.
4. Тактичні прийоми, тактичні комбінації, тактичні операції
5. Слідчі ситуації. Тактичне рішення і тактичний ризик. Криміналістична рекомендація.

семінарське заняття – 2 години

1. Завдання, джерела, засоби та структура криміналістичної тактики.
2. Тактика слідчих (розшукових) дій. Етапи проведення слідчих (розшукових) дій.
3. Поняття та сутність тактичних прийомів, тактичних комбінацій, тактичних операцій. Розробка нових засобів криміналістичної тактики.

4. Поняття та зміст слідчої ситуації, тактичного рішення, тактичного ризику.

практичне заняття – 2 години

1. Опитування з навчальних питань.
 - Джерела формування нових тактичних прийомів.
 - Тактичні прийоми за умови протидії розслідуванню.
2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.
2. Вирішення тестових завдань.

Тема 6. Інновації криміналістичної методики

лекційне заняття – 2 години

1. Поняття, джерела, система та принципи криміналістичної методики.
2. Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень.
3. Структура криміналістичної методики.
4. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень.

семінарське заняття – 2 години

1. Поняття, завдання, структура криміналістичної методики.
2. Класифікація та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень. Етапи розслідування та їх характеристика.
3. Поняття та зміст криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Практичне значення криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень на сучасному етапі.
4. Проблеми формування нових методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.
5. Методика розслідування військових злочинів. Особливості збирання доказової інформації за умов воєнного часу під час розслідування вбивств цивільного населення, сексуального насильства в умовах збройного конфлікту, незаконного позбавлення волі та ін.
6. Методика розслідування злочинів міжнародного характеру.

практичне заняття – 2 години

1. Опитування з навчальних питань.
 - Напрями удосконалення методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.
 - Особливості методики розслідування кримінальних проступків.
1. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.
2. Вирішення тестових завдань.

5. Завдання для самостійної роботи

До завдань для самостійної роботи у формі тестового контролю здобувачі вищої освіти можуть отримати доступ на сайті НАВС у розділі «Дистанційні

курси» за посиланням: <https://dn.naiiau.kiev.ua/login/index.php> за допомогою індивідуального логіну і паролю.

6. Індивідуальні завдання

Теми рефератів:

1. Наукові криміналістичні школи України та іноземних держав.
2. Тенденції розвитку криміналістики в іноземних державах.
3. Внесок міжнародних організацій у дослідження проблем криміналістики.
4. Вплив практики Європейського суду з прав людини на розробку криміналістичних засобів, прийомів і методів.
5. Видатні вчені-криміналісти Національної академії внутрішніх справ.
6. Сучасні засоби криміналістичної техніки, що застосовуються у слідчій та експертній практиці.
7. Перспективи залучення нових засобів криміналістичної техніки для вирішення завдань кримінального провадження.
8. Способи документування військових злочинів в «польових» умовах.
9. Проблеми «експрес» досліджень слідової інформації на місці події.
10. Проблеми розробки нових методик судових експертиз.
11. Акредитація експертних лабораторій судово-експертних установ.
12. Взаємодія органів досудового розслідування та судово-експертних установ.
13. Джерела формування нових тактичних прийомів.
14. Тактичні прийоми за умови протидії розслідуванню.
15. Тактика злочинної діяльності.
16. Напрями удосконалення методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.
17. Особливості методики розслідування кримінальних проступків.
18. Актуальні проблеми формування криміналістичних рекомендацій.
19. Особливості початкового етапу розслідування військових злочинів.

7. Методи навчання

Методи навчання:

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання слухачів на протязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та слухачем, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати слухачів на активізацію отриманих знань. Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність слухачів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція служить для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, уведення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а служать для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, курсові роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

- пояснення фабули (змісту й умов гри);
- підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;
- підготовка учнів-експертів, ведучого.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання.

Методи контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з урахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>	<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
Т. 1, Т. 2 ... Т. 10	залік	
60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанційного навчання

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Поняття інновацій в криміналістиці.
2. Етапи створення інноваційного продукту у криміналістиці.
3. Нові інформаційні технології у криміналістиці.
4. Види автоматизованих робочих місць, що використовуються у правозастосовній діяльності.
5. Сучасні тенденції розвитку предмету криміналістики.
6. Закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою та актуальні питання їх розширення.
7. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному провадженні.
8. Криміналістика у системі інших наук і її значення в забезпеченні практичної діяльності у боротьбі із злочинністю.

9. Функції та завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства.
10. Система криміналістики. Загальна теорія, окремі криміналістичні теорії і вчення.
11. Поняття та зміст методології криміналістики. Специфіка наукового та слідчого пізнання.
12. Поняття методів криміналістики, їх характеристика.
13. Використання загальнонаукових методів у криміналістиці.
14. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному провадженні.
15. Поняття, завдання, система, тенденції розвитку криміналістичної техніки.
16. Правові підстави застосування засобів криміналістичної техніки.
17. Класифікація засобів криміналістичної техніки.
18. Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами у кримінальному провадженні.
19. Поняття, значення та правові підстави використання цифрової фотографії у кримінальному провадженні.
20. Використання цифрової техніки в експертній практиці. Методи судово-експертної фотозйомки.
21. Процесуальні та організаційно-тактичні засади використання відеозапису під час кримінального провадження.
22. Звукозапис як спосіб фіксації вербальної інформації.
23. Правові засади та основні напрями використання звукозапису у кримінальному провадженні.
24. Напрями використання інформаційних технологій під час кримінального провадження.
25. Проведення слідчих (розшукових) дій у режимі відеоконференції.
26. Новітні технічні засоби фіксації доказової інформації в «польових» умовах.
27. Особливості документування військових злочинів, фіксації криміналістичної інформації в «польових» умовах.
28. Види та функції інформаційно-пошукових систем у кримінальному провадженні.
29. Структура автоматизованого робочого місця слідчого.
30. Поняття, завдання, види криміналістичних експертиз.
31. Основні напрями криміналістичних досліджень. Методи досліджень, їх класифікація.
32. Поняття, правові засади та види судових експертиз.
33. Система судово-експертних закладів України.
34. Співвідношення криміналістичних та судових експертиз.
35. Сучасні методики дослідження матеріалів, речовин та виробів.
36. Криміналістична експертиза мікрооб'єктів.
37. Поняття та класифікація мікрооб'єктів.
38. Спеціальні технічні засоби, що використовуються для виявлення, фіксації та вилучення мікрооб'єктів.

39. Правила поведження з мікрооб'єктами та їх предметами-носіями.
40. Інформаційні технології у діяльності експерта.
41. Види та типова структура автоматизованих робочих місць судового експерта.
42. Міжнародне співробітництво у сфері судово-експертної діяльності. Завдання та форми реалізації, компетентні суб'єкти, напрями розвитку.
43. Завдання, джерела, засоби та структура криміналістичної тактики.
44. Тактика слідчих (розшукових) дій.
45. Етапи проведення слідчих (розшукових) дій.
46. Поняття та сутність тактичних прийомів, тактичних комбінацій, тактичних операцій.
47. Класифікація засобів криміналістичної тактики.
48. Поняття та зміст слідчої ситуації, тактичного рішення, тактичного ризику.
49. Поняття, значення і сутність криміналістичної версії, класифікація криміналістичних версій.
50. Стадії, методи побудови та перевірки криміналістичних версій.
51. Зміст організації розслідування, його принципи та рівні реалізації.
52. Планування розслідування, вимоги до різних видів планів.
53. Рівні планування розслідування.
54. Поняття та сутність криміналістичної методики.
55. Класифікація та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень.
56. Джерела формування й розвитку криміналістичної методики.
57. Етапи розслідування та їх характеристика.
58. Практичне значення криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.
59. Виявлення кореляційних зв'язків елементів криміналістичної характеристики певного виду кримінальних правопорушень.
60. Методика розслідування військових злочинів.
61. Особливості збирання доказової інформації за умов воєнного часу під час розслідування вбивств цивільного населення, сексуального насильства в умовах збройного конфлікту, незаконного позбавлення волі та ін.
62. Методика розслідування злочинів міжнародного характеру.
63. Криміналістична характеристика окремих злочинів міжнародного характеру.

11. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти та їх коментарі

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

4. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р.(зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11.05.1994 р., Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.). *Верховна Рада України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/stru>.

6. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

7. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 р. № 575. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.

8. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: Затверджена наказом МВС України від 10.09.2009 р. № 390. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>.

9. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11>.

10. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: Затверджена наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1339. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/1378204>.

11. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

12. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1343. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15>.

13. Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 р. № 1024. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF#n124>.

14. Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 12.10.2009 р. № 436. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-09>.

15. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні

факту смерті людини: Затверджений спільним наказом МВС, МОЗ та Генеральної прокуратури від 29.09.2017 р. № 807/1193/279. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17>.

16. Порядок обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції: Затверджений наказом МВС України, Міністерства охорони здоров'я України від 06.07.2016 р. № 612/679. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1051-16>.

Основна

1. The basics of criminalistic: educational manual / Antoshchuk A., Myrovskaya A., Sakovskyi A. and others. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 82 p.

2. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.

3. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.

4. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.

5. Криміналістика : підручник / [В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пясковського. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Право, 2020. – 752 с.

6. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.

7. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

8. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

Додаткова

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів : монографія / Арешонков В.В. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.

2. Благута Р.І., Мовчан А.В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 256 с.

3. Ващук О. П. Невербальна інформація у кримінальному провадженні : теоретико-методологічні основи : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 430 с.

4. Галаган В. І., Козак О. В. Процесуальний порядок і тактика отримання зразків для експертизи у кримінальному провадженні України : монографія. Краматорськ : ТОВ «Каштан», 2015. 223 с.
5. Головка М. Б., Осипенко І. П. Обшук (юридико-психологічні аспекти організації та проведення) : навч.-метод. посіб. Чернігів : Чернігівський нац. технолог. ун-т, 2015. 126 с.
6. Домашенко О. М. Тактичні помилки у слідчій діяльності : монографія. Харків : Вид. агенція «Апостиль», 2019. 168 с.
7. Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній практиці : матеріали міжнар. «круглого столу» (Харків, 12 груд. 2019 р.) / редкол.: В.Ю. Шепітько (голов. ред.), В.А. Журавель, В.М. Шевчук, Г.К. Авдєєва. Харків : Право, 2019. 164 с.
8. Красноборова М.П. Кадрове забезпечення спільних слідчих груп, створених у межах міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. *Науковий вісник публічного та приватного права*: збірник наукових праць. Випуск 5. Том 2. Київ, 2019. С. 130-134.
9. Криміналістична тактика : навч. посіб. / за ред. М. А. Погорецького, Д. Б. Сергєєвої. Київ : Алерта, 2016. 244 с.
10. Настільна книга слідчого / М. І. Панов, В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова та ін. ; 3-те вид., переробл. і доповн. Київ : «Ін Юре», 2011. 736 с.
11. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : навчально-практичний посіб. / С. С. Кудінов, Р. М. Шеховцов, О. М. Дроздов, С. О. Гриненко ; 2-е видання, розшир. й доповнене. Харків : «Оберіг», 2015. 344 с.
12. Обшук і виїмка (тайники та способи їх виявлення) : навч.-метод. посіб. / І. П. Осипенко, О. О. Адам'юк, Н. М. Сенченко. Чернігів : Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій та праці, 2011. 132 с.
13. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією, у кримінальному провадженні України : навч. посіб. / В. І. Галаган, М. Й. Кулик, Н. С. Моргун, Ю. В. Терещенко. Київ, 2018. 112 с.
14. Організація і тактика одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб : навч. посіб. / С. С. Чернявський, О. О. Алексєєв, І. А. Жалдак та ін. Київ : НАВС, 2016. 66 с.
15. Особливості фіксації ходу та результатів проведення слідчих (розшукових) дій : метод. рекомендації / О. А. Осауленко, О. В. Александренко, Н. С. Моргун та ін. Київ : НАВС, 2015. 136 с.
16. Пам'ятка слідчому щодо проведення огляду трупа на місці події / Я. В. Фурман, Л. Т. Котляренко. Київ, 2017. 46 с.
17. Пошук та знешкодження саморобних вибухових пристроїв : метод. рекомендації / В. В. Юсупов, Ю. П. Приходько, Я. В. Фурман, К. Ю. Бобрик. Київ, 2017. 33 с.
18. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій : наук.-метод. рекомендації / В. В. Кікінчук, К. Л. Бугайчук, В. О. Малярова, Т. П. Матюшкова. Харків : ХНУВС. 2018. 101 с.

19. Посібник зі збору доказів для Міжнародного кримінального суду. Київ: Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, 2019. 43 с.
20. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, адвоката, судді) / М. А. Погорецький, О. П. Кучинська ; 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018. 274 с.
21. Разумов Э. А., Молибога Н. П. Практическое руководство по осмотру места происшествия : теория, тактика, техника : учеб.-практ. пособие. Киев : Вид-во УкрДГРІ, 2015. 750 с.
22. Римський статут Міжнародного кримінального суду: проблеми імплементації до національного законодавства України : матеріали дискус. панелі IV Харків. міжнар. юрид. форуму / редкол.: В.Я. Тацій (гол. ред.), Ю.В. Баулін, М.В. Шепітько та ін. Харків : Право, 2021. 184 с.
23. Семінар-практикум : техніко-криміналістичне забезпечення огляду транспортного засобу на місці події. Метод. рекомендації / М-во внутр. справ України ; Експертна служба ; Харківський наук.-дослід. експерт.-криміналіст. центр [авт.-уклад. : Шевцов С.О., Шарабан О.І., Тищенко В.І., Зюбрій С.О., Вдовиченко О.Л.]. Харків, 2021. 48 с.
24. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : навч. наоч. посіб. у схемах і таблицях / О. А. Осауленко, А. В. Самодін, Г. М. Степанова та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 140 с.
25. Тактика слідчого огляду комп'ютерних систем та їх елементів : наук.-практ. посіб. / В. О. Одерій, С. О. Корона, С. В. Самойлов. Донецьк, 2010. 87 с.
26. Тарасенко О.С. Теорія та практика протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним з обігом протиправного контенту в мережі Інтернет : монографія / О.С. Тарасенко. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 426 с.
27. Теслюк І. О. Тактичні засади застосування криміналістичного прогнозування у досудовому розслідуванні (на прикладі органів Національної поліції України) : монографія. Одеса : ОДУВС, 2017. 217 с.
28. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 128 с.
29. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій : навчальний посіб. / Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с.
30. Черниченко І. В. Застосування відеоконференції у кримінальному провадженні України : теорія і практика : монографія / за ред. О. П. Кучинської. Київ : Алерта, 2015. 272 с.
31. Чорноус Ю.М. Актуальні питання розслідування та судового розгляду Міжнародним кримінальним судом справ про міжнародні злочини. *Вісник Національної академії правових наук України*. №4. 2020. С. 93-101. Doi: 10.37635/jnalsu.27(4).2020.267-281

**Інформаційно-довідкові системи, автоматизовані робочі місця,
мультимедійні навчальні посібники, дистанційні курси**

1. Автоматизоване робоче місце слідчого : інформаційно-довідкова програма / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, А. В. Самодін та ін. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://www.nai.au.kiev.ua/arm/slidch_new/start.html.
2. Інформаційне забезпечення органів Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, В. Г. Хахановський, В. М. Смаглюк. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/inform_zabezpechennia/index.html.
3. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, О. Є. Пакриш, В. В. Підвисоцький. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/inform_tekhnolohii/info/autors.html.
4. Криміналістика : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус та ін. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://dn.nai.au.kiev.ua/login/index.php>.
5. Криміналістика : мультимедійний підручник / О. О. Алексеев, В. В. Пясковський, А. В. Іщенко та ін. Київ, 2016. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://arm.nai.au.kiev.ua/books/kriminalist/index.html>.
6. Методика розслідування злочинів : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Самодін та ін. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://dn.nai.au.kiev.ua/login/index.php>.
7. Особливості розслідування окремих видів злочинів : мультимедійний навч. посіб. / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Мирівська та ін. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://arm.nai.au.kiev.ua/books/orovz/index.html>.
8. Робоче місце експерта з трасологічних досліджень : навч. інформ.-довідкова програма. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/arm/arm_trasolog/index.html.
9. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : мультимедійний навч. посіб. / О. А. Осауленко, Г. М. Степанова, А. В. Самодін та ін. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/slidchi_rozdii/index.html.
10. Криміналістичне дослідження металюної холодної зброї : мультимедійний навч. посіб. Київ, 2015. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : <https://arm.nai.au.kiev.ua/books/xolodna-zbroya/index.html>.
11. Судове почеркознавство : мультимедійний навч. посіб. / Є. Ю. Свобода, К. П. Ключник. Київ, 2015. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/sudove_pocherkoznavstvo/avtoru.html.
12. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник : практичний посіб. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/dovidnyk_ohliadmp/index.html.

Ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України <https://rada.gov.ua>
3. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Міністерство внутрішніх справ України <https://mvs.gov.ua>
6. Національна поліція України <https://www.npu.gov.ua/>
7. Міністерство освіти і науки України <https://www.mon.gov.ua>
8. Міністерство юстиції України <https://minjust.gov.ua/ua>
9. Верховний Суд України <https://www.scourt.gov.ua>
11. Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр <https://dndekc.centrmia.gov.ua/>
12. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз <https://kniise.com.ua/>
13. Офіс Генерального прокурора <https://www.gp.gov.ua/>
14. Національна академія внутрішніх справ <https://www.naiou.kiev.ua/>
15. Національна академія правових наук України <https://www.aprnu.kharkiv.org/>
16. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <https://www.nbu.gov.ua>
17. Єдиний державний реєстр судових рішень <https://reyestr.court.gov.ua>